

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHold

Høring på sviktende grunnlag /
Filioque - Problem eller «problem»? /
Fra bokfronten / Fra bispedømme-
rådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

12. søndag etter pinse – Stephen Reid

13. søndag etter pinse – Bjarte Nese

14. søndag etter pinse – Jørund Midttun

Det påhviler Kirkerådet et særlig ansvar for at ikke denne historiske muligheten glipper.

Høring på sviktende grunnlag

Rett etter sommerferien skal høringsinstansene drøfte Gjønnnes-utvalgets innstilling. Det må skje så fort fordi Kirkerådet har bedt om at svarene leveres dit innen 15. oktober, slik at de kan danne grunnlag for Kirkemøtets behandling i november. Men vil høringsin-

stansene ha tilstrekkelig grunnlag for å gi sin melding inn i denne uhyre viktige prosessen? Jeg tviler.

Det er ikke uten grunn at statsråd Giske i sitt brev til høringsinstansene skriver følgende: "Som utvalget selv påpeker, er det flere sentrale

spørsmål/temaer som trenger nærmere utredning. Jeg har følgelig forståelse for at det kan være vanskelig å ta standpunkt både til spørsmålet om fortsatt statskirke og til mange av de enkeltspørsmålene som reises i kjølvannet av en eventuell endring i forholdet mellom stat og kirke. Til tross for det gjestående utredningsarbeidet bør vi nå likevel søke å få avklart enkelte prinsipielle hovedspørsmål."

Problemet er bare at for mange er rekkefølgen motsatt. De opplever det vanskelig å ta stilling til "prinsipielle hovedspørsmål" uten at konsekvensene av prinsippene er tydeligere tegnet ut. Trolig oppleves det særlig slik på grasrota i menighetsråd og fellesråd og i kommunene. Det er her spørsmålene rundt organisering, arbeidsgiverforhold, økonomi og forholdet kirke/kommune kjennes mest påtrengende.

Hva skyldes denne usikkerheten? En hovedgrunn er at Gjønnnes-utvalget ikke har gått inn i spørsmålet om ansvars- og oppgavefordeling innenfor en kirke som ikke lenger er statskirke. I beskrivelsen av flertallets forslag om en lovforankret folkekirke sies det at slike forhold må "gjennomdrøftes nærmere". Dette oppleves som utilfredsstillende. Utvalget kan riktignok vanskelig anklages å ha brutt direkte med mandatet, da en slik mer omfattende utredning av en alternativ kirkeordning ikke var uttrykkelig nevnt der. Likevel burde et offentlig utvalg av denne typen kunne gå noe lenger i retning av å foreta en konsekvensutredning av de forslag som fremmes.

Hvordan skal eksempelvis en felles arbeidsgiverlinje organiseres? Skal tilsettings- og arbeidsgivermyndighet ligge på samme sted for alle tilsatte, eller skal noen (prestene) tilsettes på et "høyere" nivå enn andre? Og hvordan blir forholdene mellom embete og råd innenfor en ny struktur, må biskopene og prestene forutsettes å holde seg til vedtak som er fattet i rådsstrukturen? Listen kan gjøres vesentlig lenger. Så lenge disse spørsmål ikke er i nærheten av å være løst når høringen gjennomføres, vil mange oppleve det frustrerende å uttale seg om noe så stort som fremtidens kirkeordning.

Videre er finansieringen innenfor en ny kirkeordning uavklart, og penger er ingen bagatell, ikke heller i en kirke. Gjønnnes-utvalgets flertall går inn for et medlemsbidrag som alle forutsettes å betale. Dette forslaget har imidlertid fått en svært lunken mottakelse, særlig på politisk hold, men også i kirken. Man frykter at et hvert tilleggskrav i forhold til nåværende ordning av mange vil bli oppfattet som en innstramming av medlemsvilkårene, og dermed kunne føre til utmelding. I tillegg synes det å være stor motvilje mot å la betalingssevne bli utslagsgivende for kirke-medlemskap, selv om det vil være snakk om forholdsvis beskjedne beløp. Er kanskje hele medlemsbidraget i realiteten lagt dødt allerede? Det kan virke slik. Men forslaget står i utredningen og bidrar ytterligere til usikkerheten. I en situasjon hvor så mye er uklart

vil mange kanskje heller kaste anker i det beståendes trygge havn, fremfor å bli tatt med på en seilas de ikke vet hvor ender.

I tillegg til disse sentrale saklige forhold som ennå er uavklart, kommer enda en frustrasjon: Høringsskjemaet er ikke godt egnet til å fange opp de ulike alternativer som foreligger. Man skal eksempelvis svare spørsmålet: I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret? Her gis det følgende alternativer for avkryssing: Grunnloven / Egen kirkelov vedtatt av Stortinget / Lov om trossamfunn / Vet ikke. Problemet er bare at Gjønnnes-utvalgets flertallsmodell er en kirkeordning som samtidig kan forankres både i Grunnloven og en egen kirkelov vedtatt av Stortinget. Men i skjemaet virker det som om dette er gjensidig utelukkende alternativer. Her er det ikke korrespondanse mellom utredning og høring. Slikt forvirrer.

Forvirringen øker etter hvert. Siste spørsmål lyder slik: Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene? Her gis følgende alternativer: Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret / Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret / Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.

Dette siste alternativet foreslår faktisk det største kirkeran i Den norske kirkes historie!

Ingen i Gjønnnes-utvalget har vært i nærheten av å foreslå at eiendomsretten over kirkene bør tas fra soknene og gis til kommunen. Men Departementet ser det altså som et mulig alternativ. Her må det vel foreligge en glipp? Kan det passere i en sak som denne?

Både usikkerheten knyttet til de ulike alternativenes konsekvenser og hørings skjemaets noe selsomme tilstand tilsier at mange høringsinstanser, både kirkelige og andre, vil oppleve at det er vanskelig å fylle ut skjemaet på en god måte. Det er derfor svært viktig at august og september brukes til folkemøter og konferanser der de som sitter i høringsinstansene kan få hjelp til å treffe kvalifiserte valg.

I tillegg er det viktig at noen sentralt i kirken tar initiativ og viser et retningsgivende lederskap i høringsprosessen. Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon skal ha ros for å ha kommet tidlig på banen i form av konferanser og internett-materiale som gir hjelp til orientering i et forvirrende landskap. Kirkerådet planlegger også å bidra i samme retning, men det er uklart hvor omfattende dette vil bli gjort.

Hvor retningsgivende bør en slik veiledning være? Etter min mening bør Kirkerådet her

Så lenge disse spørsmål ikke er i nærheten av å være løst når høringen gjennomføres, vil mange oppleve det frustrerende å uttale seg om noe så stort som fremtidens kirkeordning.

ikke henfalle til den rene passivitet, samtidig som man av respekt for lokaldemokratiet heller ikke skal diktere løsninger. Men Kirkerådet har et overordnet ansvar for strategisk tenkning i vår kirke, hvilket er noe langt mer enn bare å være oppsamlings- og redigeringsinstans for kirkelige uttalelser lokalt. Kirkerådet bør på sitt møte midt i september fatte et vedtak angående

høringsprosessen der det vises til det langsiktige kirkelige arbeid for en annen kirkeordning, og der det forsikres om at de hittil uavklarte sider ved en slik ordning vil bli grundig utredet først.

Vi har nå en sjelden anledning til å gjøre noe med en utdatert kirkeordning. Men usikkerheten overfor det ukjente taler dessverre alltid for det bestående. Anledningen til å etablere noe nytt må ikke forskusles på grunn av manglende konsekvensutredning og et underlig hørings skjema. Det påhviler Kirkerådet et særlig ansvar for at ikke denne historiske muligheten glipper.

HALVOR NORDHAUG
hnordhau@mf.no

God sommer!

Redaksjonen ønsker alle Luthersk Kirketidendes lesere en riktig god sommer. Første nummer etter ferien utkommer 11. august.

Filioque – Problem eller «problem»??

AV EYOLF BERG

Siden år 1054 har Kirken vært splittet i én østlig og én vestlig kirkefamilie. Selv om forholdet hadde vært anstrengt over lengre tid, og selv om der lå flere årsaker til grunn, er det såkalte FILIOQUE-spørsmålet en hovedårsak til det endelige bruddet.

Utgangspunkt er den nicaeno-konstantinopolitanske trosbekjennelsen (NC)¹ der det heter i 3. artikkel: "(Vi tror på) Den Hellige Ånd som utgår fra Faderen....." Senere føyde Vestkirken til "og Sønnen" ("FILIOQUE")². Selv om ordet FILIOQUE ikke er uttrykkelig nevnt, forekommer tanken også i den yngste av de oldkirkelige trosbekjennelsene, den athanasianske trosbekjennelsen (Athanasianum), som er en rent vestlig bekjennelse fra det 4. eller 5. århundre³: "Den Hellige Ånd er av Faderen og Sønnen, ikke virket, heller ikke skapt, heller ikke født, men utgående fra dem" (art. 22). I disse formuleringene klinger en teologi som vi særlig finner hos Ambrosius og Augustin.

Vestkirken:

Teologi i juridisk språkdrakt

Bakgrunnen var den vestkirkelige debatten om treenighetslæren fra midten av det 4. århundre og utover, en debatt som ble ført i et språk til

tider mer juridisk enn teologisk. Man hadde behov for å imøtegå tanker som reduserte Sønnen i forhold til Faderen, og argumenterte med utgangspunkt i Joh. 10,30: "Jeg og Faderen er ett." og 14,11: "Tro meg når jeg sier at jeg er i Faderen og Faderen i meg."

I sin iver etter å forsvare Sønnens sanne guddom, gikk enkelte vestlige teologer så langt at de ble beskyldt å viske ut skillet mellom den første og den andre person i guddommen. Den ene person tillegges den andres funksjoner i så stor grad at man risikerer på den ene siden å ende opp med et monistisk gudsbilde, der personene helt går opp i hverandre, og på den annen side å selvstendiggjøre personene i forhold til hverandre idet hver og én av guddommens personer kan utøve alle guddommelige funksjoner uavhengig av hverandre. Trukket til sin ytterste konsekvens måtte dette også gjelde guddommens tredje person, nemlig Den hellige Ånd, og vi finner her ansatser til en teologi som faktisk åpner for en åndsmeddelelse uavhengig av Kristus. For hvis hver av personene i Treenigheten utøver alle guddommens funksjoner, innebærer dette at Ånden kan meddele seg selv, utenom både Skriften og Kirken, helt løsrevet fra Kristus!⁴

Vestkirken gikk aldri så langt (den gang!) at man trakk slike konklusjoner. Med Ambrosius (?) i spissen gjorde man, fortsatt i en strikt juridisk språkdrakt, et nødvendig stykke opprydningsarbeid som vi finner igjen i Athanasianum.

Østkirken:

Lex Orandi - Lex Credendi

Selv om det lyder svært formaljuridisk når Østkirken hevder at kun den samlede Verdenskirken i et konsil har myndighet til å formulere eller endre bekjennelser, må vi være klar over at regelen LEX ORANDI LEX CREDENDI gjelder i en helt annen grad i øst enn vi er vant til å tenke i vest. Det er ikke juridisk formulerte bekjennelser som bestemmer liturgien, men liturgien som bestemmer bekjennelsesformuleringene. Derfor har kun den bekjennelse som har vokst frem i liturgien, nemlig NC, fått fotfeste i øst, og liturgien har i Østkirken stått fast på en helt annen måte enn i vest, endog i Romerkirken. Ikke minst den visualiserte forkynnelsen gjennom ikonkunsten spiller en sentral rolle som uttrykk for troens innhold i Østkirkens liturgi. Og går vi til ikonene, finner vi raskt ting som gjør det nødvendig for oss å spørre Østkirkens teologer: Hva lærer dere egentlig?

Ikonenes vitnesbyrd

- Et utbredt - og i denne sammenheng sentralt - motiv finner i vi i ikonet "Den himmelske Treenighet" (17. el. 18. årh.?) i Smolensk-katedralen i Moskva: Sønnen, i et barns skikkelse "som en Menneskesønn" sitter "i Faderens fang". Faderen er avbildet som Danielsbokens "gamle av dager". Fra Faderens hjerte utgår Ånden som en due i en tofoldig firkant. Den bakerste tilhører Faderen, Skaperen av de fire verdenshjørnene. Den andre tilhører Ånden som er gitt til Kirken overalt på Guds jord. Feltet med Ånden bryter inn i Sønnens glorie. Plasseringen er teologisk sterkt mettet: Ånden formidles kun i Kristus. Det lys Ånden bringer til verden, er Kristi lys.
- Enda tydeligere er dette i en annen variant⁵: Sønnen i voksen skikkelse ved "Faderens høyre hånd", mens Ånden bryter likt inn

i begge glorie. I dette ikonet er det vanskelig å ikke tenke i retning av en sidestilling av Faderens og Sønnens virke ved åndsutendelsen. Ja, det ligger nær å tenke i retning av den formuleringen i kollektbønnene: "(Kristus) som lever og råder med deg (i.e. Faderen) i Den hellige Ånds enhet", en formulering som, ifølge østkirkelig kritikk, innebærer at Ånden reduseres til et sammenbindende prinsipp mellom Faderen og Sønnen, men uten egen væren og guddommelighet. Det er grunn til å ta denne kritikken alvorlig, selv om den østkirkelige tolkningen neppe var tilsiktet fra dem som utformet kollektbønnene. Den norske Kirkes nåværende formulering, "som med deg og Den hellige Ånd .....", er langt mer akseptabel, og må, selv om omformuleringen antakelig er mer språklig enn teologisk begrunnet, sees på som et viktig skritt i retning av å komme Østkirken i møte.

- Virkelig interessant blir det når vi vender oss til V. N. Lazarevs treenighetsikon⁶: Utgangspunktet er igjen Menneskesønnen i fanget til "Den gamle av dager", men Ånden befinner seg nå i fanget til Sønnen som holder et godt tak i Åndens glorie. Det er vanskelig å tolke dette ikonet annerledes enn at først når Sønnen lar Ånden utgå, vil åndsmeddelelsen finne sted. FILIOQUE ligger ikke langt unna her. Kanskje 1000 års uenighet ikke er så stor i virkeligheten?

Filioques stilling i den romersk-katolske og den lutherske kirke

FILIOQUE har ikke har rådd grunnen alene i Vestkirken heller. Pave Leo III nektet å endre ordlyden i bekjennelsen, trass i at han i sak var enig med Aachen-møtet i 809, og så sent som i 1240 var ordet fremdeles ikke innarbeidet overalt i Vestkirken. Vi vet at det ikke var i bruk i Paris på det tidspunkt. For det andre finnes ikke ordet i de østlige katolske liturgiene (ukrainsk, rutensk, melkittisk, maronittisk o.a.). Nå vil noen hevde at dette dreier seg om ortodokse kirker som har stilt seg under pavens tilsyn som patriark av Roma, ikke nødvendigvis som pave i Vestkirkens forståelse. Likevel ser vi at Vatikanet har akseptert utelatelsen av FILIOQUE, og under 2. vaticankonsil øvde

representantene fra de østlige tradisjoner stor innflytelse i debatter og utforming av dokumenter.

Den augsburgske trosbekjennelse fra 1530 (CA) stiller spørsmålet om FILIOQUE's plass i NC åpent, idet man nøyer seg med å si (Art. 1): "..... avgjørelsen på det nikenske kirkemøtet om det guddommelige vesens enhet og om de tre personene er rett ....." - muligens fordi Luther fremdeles var i dialog med Konstantinopel på dette tidspunkt.

Det bibelske vitnesbyrd

Et skriftsted vi ikke kommer utenom, er Joh. 15,26: "Når talsmannen kommer, han som jeg skal sende dere fra Faderen, sannhetens Ånd som utgår fra Faderen, da skal han vitne om meg." Klarere kan ikke Jesus si at Ånden utgår fra Faderen, ikke fra Ham selv. Og intet sted sier Jesus noe som imøtegår dette. Riktignok sier Han i Joh. 16,7 uten å henvise til Faderen, at Han skal sende Ånden til disiplene, men det samlede vitnesbyrd i både Johannes- og Lukaseevangeliet (inkl. Apostlenes gjerninger), refererer til Faderen, enten at Faderen skal sende Ånden på Sønnens begjæring, eller at Sønnen skal sende Ånden fra Faderen/den Ånd Faderen har lovet.

Et ord som av enkelte har vært anført som vitnesbyrd om Åndens utgåen fra Sønnen, er Joh. 20,22: "Så åndet han på dem og sa: <<Ta imot Den Hellige Ånd.>>". For det første er det vanskelig å se på dette verset som en selvstendig åndsmeddelelse forut for pinsehendelsen, og for det andre står ikke ordlyden på noen måte i motsetning til tanken om Åndens utgåen fra Faderen, formidlet ved Sønnen.

Åndens opphav hos Faderen fremgår også av beretningen om Jesu dåp. Det er Faderen som ved en manifestasjon av Den Hellige Ånd kunngjør at Jesus er Hans Sønn (Matt. 3,17 m.fl.).

I det 4. århundre forsøkte enkelte å tolke Salme 36,10: "For hos deg er livets kilde, i ditt lys ser vi lys." dithen at Sønnen skulle være livets kilde "slik at salmisten i virkeligheten sier: "Hos deg allmektige Gud, er din Sønn, livets kilde", altså at Sønnen er den kilde som den livgivende Ånd ("det levende vann") utgår fra. Imidlertid river Jesus selv bort grunnen

under en slik tolkning: "For likesom Faderen har liv i seg selv, har han også gitt Sønnen å ha liv i seg" (Joh. 5,26). Dette er ikke mulig å tolke annerledes enn at det er Faderen som er den livskilde som også Ånden utgår fra!

Konklusjon

Ånden utgår fra Faderen, men ikke under noen omstendighet uten Sønnens medvirkning. Kun på Sønnens begjæring utgår Ånden. Det er så å si Sønnen som utløser Åndens utgåen. Det er derfor full dekning for å si at Ånden utgår fra Faderen ved Sønnen. Dette gir også Den ortodokse Kirke sin tilslutning til. Men de viker tilbake for å si FILIOQUE, fordi de ikke ønsker å istemme en bekjennelse som historisk sett har tjent til å tilsøre at det uansett Sønnens medvirkning er hos Faderen Ånden har sitt opphav. Dette kommer heller ikke vi utenom, og det er vanskelig å fastholde FILIOQUE uten å kvalifisere uttrykket nærmere. Dette svarer også med de signaler som er kommet fra vestlig side etter inngående samtaler med de ortodokse, der f.eks. daværende kardinal Ratzinger fastslo at "fra vår side utgjør ikke FILIOQUE lenger noe problem".

Liknende uttalelser er også kommet fra den finske gruppen som har ført samtaler på vegne av LVF. En luthersk deltaker sa i 1991 at CA's taushet om FILIOQUE med fordel kan legges til grunn for en luthersk forståelse av spørsmålet, og at andre utsagn må tolkes i lys av dette, ikke omvendt, mao. at CA er det grunnleggende og samlende bekjennesskrift for den lutherske kirkefamilie, og at andre lutherske bekjennesskrifter må leses i lys av CA. Med de ortodokses gjentatte henvisning til Joh. 15,26 som forsikring om at en åndsmeddelelse uten Sønnen er utenkelig, faller også den vestlige beskyldningen om at Østkirken lærer apokatastasis, og kanskje er tiden inne til å ta NC i bruk uten det ord som har skapt splid i så mange hundreår - i det minste i økumeniske sammenhenger, slik Den norske Kirkes kirkemøte anbefalte i 1987 (sak 13/87). Det er ingen grunn til å holde fast ved FILIOQUE, dersom dette er til hinder for fellesskap med våre kristne brødre og søstre i andre kirkelige og teologiske tradisjoner. Tvert om vil man ved å utelate FILIOQUE vise at man alvorlig og ærlig ønsker å rekke en

forsoningens hånd til disse våre søsken som i så lang tid har følt seg nedvurdert og presset av en til tider aggressiv vestlig kristendom, romersk-katolsk såvel som protestantisk av ulike avskygninger. Med tanke på den innflytelse østkirkelig teologi hadde på Martin

Luthers teologiske utvikling, vil jeg utfordre Den norske Kirke til å legge bort FILIOQUE, ikke bare i økumeniske sammenhenger der representanter for østkirken deltar, men som en generell regel i pakt med Augustana art. 1.

¹ Etter de økumeniske kirkemøtene i Nicæa i år 325 og Konstantinopel i år 381.
² Det vestlige kirkemøte i Toledo i 589 og stadfestet av tilsvarende møte i Achen i 809.
³ På 1600-tallet dukker imidlertid Athanasianum opp i russiske (tidebønns-)liturgier og omkring 1780 også i greske, men med en omskrevet art. 22 for å tilpasse den til Østkirkens avvisning av FILIOQUE. Konfrontert med at man her faktisk gjør det samme som man har beskyldt Vestkirken for i NC, svarer østkirkelige teologer at man har rett til å bringe teksten i overensstemmelse med det som er vedtatt på de økumeniske konsiler, noe Athanasianum ikke er.

⁴ Vi aner i dette konturene av en teologi som ikke bare legitimerer den ekstreme karismatikkens tanke om åndsåpenbaring utenom Skriften, men også store deler av, om ikke nødvendigvis hele, den ideologi som ligger til grunn for dialogtenkingen i møte med andre religioner i Kirkenes Verdensråd, og som er en vesentlig årsak til de ortodokses stadig voksende skepsis mot KV.
⁵ Moskvaskolen, 18. årh., nå i Nasjonalmuseet i Stockholm.
⁶ Slutten av 14. eller begynnelsen av 15. årh., nå i Tretiakov-galleriet, Moskva.
⁷ Ambrosius, som imidlertid ikke selv går god for en slik tolkning!

Nyhet fra Luther Forlag

Peter Halldorf

ÅND OG BOKSTAV

DEN SMALE VEIEN MELLOM FANATISME OG FORFALL

Den religion som bare er bokstav, ender i rettroenhetens blindgate. Den åndelighet som ikke kjennes ved bokstaven, vil før eller senere lide skipbrudd på lidenskapens hav.

Boken reflekterer blant annet den såkalte Knutbytragedien i Sverige, som for mange er blitt stående som et skrekkenes eksempel på hvor galt det kan gå.

Kr 148,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

FRA BOKFRONTEN

Jostein Sie:

Søndagens Salme

Arendal 2004

Søndagens Salme er en vakker bok der forfatteren omtaler én av kjernesalmene for hver søn- og helligdag i kirkeåret, i alt 67 salmer. Felles for de fleste omtalene er at forfatteren legger vekt på bibelske referanser i salmene, aktuelle historiske og teologiske forhold, samt opplysninger om den som har skrevet salmen. En refleksjon omkring melodi og komponist hører som regel med. Boken gir oss en enkel og instruktiv innføring i deler salmeskatten.

Forfatteren Jostein Sie er pedagog og musikkutdannet. Han har vært rektor og skolesjef i flere tiår, og han er også mangeårig kor-dirigent. Om *Søndagens Salme* sier han at den er "som en hilsen fra en vanlig kirkegjenger til andre vanlige kirkegjengere som er glad i gudstjenesten og salmene våre". Det gjør ikke denne boken mindre viktig. Valg av salmer til de enkelte søn- og helligdager er alltid en spennende utfordring. Dette er Jostein Sies utvalg, og de treffer dagens tema godt. Salmene er gjengitt slik vi kjenner dem fra Norsk Salmebok, ved siden av Sies omtale. Boken har oversiktlige registre og er vakkert illustrert og innbundet.

Søndagens Salme er gitt ut på eget forlag og er preget av betydelig idealisme. Bokens overskudd går uavkortet til UNICEFs program med

å vaksinere verdens fattigste barn. Sie har vært bevisst på å fremstille en bredde av både forfattere og komponister. Han har sørget for en bra balanse og representasjon av kvinnelige salmediktere. Med unntak av Luther, Landstad og Lindemann er ingen forfattere eller komponist representert med mer enn tre salmer.

Søndagens Salme er skrevet både på bokmål og nynorsk, i tråd med salmens språkdrakt; originalt og tiltalende i denne sammenheng. Forfatteren skriver enkelt og engasjert; noen ganger nærmer Sie seg andaktens form. Boken åpner med Ambrosius' "Folkefrelser til oss kom", slik Norsk Salmebok også gjør. Denne "heidersplassen som nr. 1" er ikke først og fremst en hedersplass til denne salmen, det er simpelthen den eldste salmen i salmeboka, og salmeboka er bygd opp kronologisk. At "påskens er over" 1.søndag etter påske er mer en "norsk sjargong" enn en god start på omtalen av denne dagens salme. Andre detaljer kunne nevnes, men det er mindre viktig. Boken fyller et behov mellom salmene og de større hymnologiske fremstillinger. Og røsten fra kirkebenken er avgjørende for at salmen kan bli det den er ment å være. Takk til en trofast og erfaren kirkesanger!

Øystein Bjørdal

Nyttige liturgiske håndbøker

**Ole Brinth, Helle Christiansen, Henrik Christiansen og Marianne Christiansen:
Højmessen i Den danske Folkekirke. Liturgisk Håndbog I**

Forlaget Anis, København, 2005

**Ole Brinth, Helle Christiansen og Marianne Christiansen:
Året og dagen. Liturgisk Håndbog II**

Forlaget Anis, København, 2005

Disse to bøker utgjør til sammen et liturgisk studie- og oppslagsverk med stor nytteverdi for alle som arbeider med gudstjenesten, først og fremst prester og organister. Det er all grunn til å gratulere vår danske søsterkirke med disse bøkene som også vil kunne brukes med utbytte her hos oss.

Første bind: "Højmessen i Den danske Folkekirke" innledes med 20 særdeles leseverdige sider om gudstjenestens vesen og kirkerommet. På en forholdsvis liten flate gis det her en grunnleggende innføring i gudstjenestens teologi, kommunikasjon og estetikk. Mye er kjent, men mye er også originalt. Undertegnede hadde eksempelvis stort utbytte av å lese om kirkehuset som metafor både for menigheten og menneskekroppen; og om forholdet mellom kirkebygget og landskapet i et inkarnatorisk perspektiv: Gud vil ta bolig i vår verden, og kirkebyggets dominerende plassering gir en totalbestemmelse av landskapets og verdens forhold til Gud.

Likedan gis det gode beskrivelser av de ideologiske forskjellene mellom langskips- og sentralkirker, og om den sittende menighet som uttrykk for lekfolkets myndighet (!) Hele veien anlegges en elementær og fenomenologisk tilnærming som åpner for et nytt syn på helt grunnleggende sannheter.

Innflettet i den fenomenologiske betraktningen leveres flere gode teologiske poeng, for eksempel dette: Når prekestolen er utformet som en tønne, så er dette et bilde på at presten ikke skal bevege seg fritt, men er bundet til den overleverte tro. Samtidig viser dette eksempelet en gjennomgående tendens i hele boka: Man forsvaret den bestående orden! (Dansk gudstjenesteliv er da også generelt særdeles konservativt). I stedet for å trekke inn kommunikative hensyn som taler mot prekestolen, utvikler man en teori for at det er best som det er.

Bokas annet hovedkapittel gir et liturgisk-historisk perspektiv med utgangspunkt i GT og

NT og fram til vår egen tid. Her kommer håndbokens litterære sjanger til sin rett: Mye informasjon på få sider.

I tredje kapittel gis så en gjennomgang av de enkelte ledd i gudstjenesten. Det er kanskje særlig her man kan finne ressurser til undervisning og forkynnelse om gudstjenesten. Hva er mer nærliggende enn å ta utgangspunkt i gudstjenesten for å vise innholdet i den kristne tro? Fremstillingen kan imidlertid til tider være noe knapp. Et unntak i så måte er den gode gjennomgangen av nattverdens historiske utvikling i gudstjenesten. Også i dette kapitlet slår imidlertid den konservative og ordningspositivistiske tendens gjennom, når man enkelt fastslår at alle medlemmer av Folkekirken har rett til nattverdgang, uten å drøfte kritisk om denne retten lar seg teologisk forsvare i alle tilfeller. I det hele tatt overdøver tradisjonen og kirkeretten av og til teologien.

Bokas fjerde kapittel gir noen generelle betraktninger om høymessens musikk, mens det avsluttende femte kapittel leverer kirkerettslige og praktiske anvisninger for gudstjenesten. Her kan man kanskje bli i overkant praktisk, som når vi leser at de sorte sko som liturgen skal bære må ha "blød sål af hensyn til støjen på flisegulv." Men som sagt: Praktisk.

Her beskrives også forberedelsen av gudstjenesten, og samarbeidet mellom prest og organist. For en nordmann virker det underlig å lese om at presten skal sørge for å gi organisten salmeseddelen så tidlig som mulig. Bør ikke samarbeidet gå lenger en som så?

Bok nummer to, "*Året og dagen*", gir som tittelen antyder en fremstilling av de enkelte søndager i Kirkeåret, samt en hjelp til musikk og salmevalg. Her er det særdeles mye å hente til forberedelsen av gudstjenesten. Vi har ikke noe verk i Norge som i omfang er i nærheten av denne mursteinen på over 400 store sider. Selv om enkelte forhold, særlig salmevalget, naturlig nok er bestemt av danske forhold, er mesteparten av stoffet relevant også her hos oss. Kirkeåret er jo i all hovedsak det samme på begge sider av Kattegat, og svært mange av salmene har også vi.

For alle som er opptatt av liturgi og gudstjeneste, er begge disse bøkene så absolutt å anbefale. Den som forventer seg impulser til liturgisk nytenkning, får imidlertid ikke mye vann til mølla.

*Halvor Nordhaug
(Anmeldelsen er tidligere trykket i
Tidsskrift for Teologi og Kirke, 1/ 2006)*

SØNDAGSTEKSTEN

Stephen Reid, Bjarte Nese og Jørund Midttun

12. søndag etter pinse

27. august 2006

Prekentekest: *Luk. 9,57-62

Kontekst

God dag mann, økseskaft!? Slik oppleves det noen ganger når vi møter tekster fra ganske annen livssammenheng enn vi står i. Til tross for muligheten av en slik opplevelse har denne søndagen mange spennende innspill til våre menigheter og våre liv. Denne 12.s.e.pinese ligger til slutten av august. Mange kommer "tilbake" til sin menighet etter sommerferien. Et nytt arbeids-semester ligger foran, barn starter på skole, lokalsamfunn våkner opp fra sin sommerdvale (eller faller tilbake på plass dersom det er steder med mange sommergjester). Midt i denne "endringsfasen" møter vi som kirke på teksten i Lukas 9. En utfordrende tekst. En ransakende tekst. Innledningsvis ønsker jeg derfor å knytte noen tanker det å møte slike "krasse" ord av Jesus. Det er ord som vi kanskje ved første møte reagerer med å ta et skritt bakover og spørre om Jesus virkelig kan mene det som det tilsynelatende står. Jeg prøver å forestille meg hva som hadde skjedd dersom jeg hadde møtt noen slik. Det står tilsynelatende i grell kontrast til både alminnelig høflighet og det som tilsynelatende ville være god "misjonsstrategi" eller "kirkevekst-ideologi".

Til dagen

Teksten er satt i sammenheng med lesetekstene Salme 32.1ff og 1.Joh. 1.8ff. Disse tekstene fokuserer på synd, syndserkjennelse, syndsbekjennelse og syndsforlatelse. Og dette er et viktig perspektiv i møte med den Hellige og i møte med det direkte uttrykk for kravet som Jesus fremstiller i dagens prekentekest. De tekster som vanligvis brukes som prekentekest i første og andre rekke (Luk 18.9-14 og Matt 21.28-31) har dette i sitt perspektiv. Også kollektbønnen har fokus her med ord som "Hellige Gud, du som benåder syndere, bevar oss fra selvgodhet og falsk sikkerhet". Sagt med Luther så driver Loven oss til Kristus - i bønn om nåde. I luthersk forståelse har Loven tre bruksområder. For det første skal Loven gi veiledning for hvordan vi innretter våre liv og samfunn og ved det skal loven begrense synden. (Lovens politiske bruk). For det andre skal den overbevise den enkelte om synden og derved drive oss til nåden i Kristus. Men det stanser ikke med det. Loven skal også for det tredje rettlede oss om hvordan vi skal leve våre liv som kristne og etterfølgere av Jesus (noe annet enn det første bruk!). Og i denne brede forståelse av loven er det noe vi som forkynnere må fastholde. Eksempelvis klarer vi uten videre å holde frem at vi som kristne må la vår nestekjærlighet ikke forbli ord, men må omsettes i handling, solidaritet og omsorg.

Både i konfirmasjonsforberedelser og atskillige prekenes kommer dette klart frem. Her har vi ingen problemer med å la Ordet tale rettledende om våre liv. Et slikt imperativ er omfattet av Loven i luthersk forstand der lov og evangelium står i en dynamisk spenning og begge må få virke etter sin intensjon.

Men den fordring som Jesus fremsetter for oss i dagens tekst og liknende tekster, har en påfallende annen effekt. Kommer lovens tredje bruk klart frem i vår forkynnelse? Jesus setter klare krav til det å følge ham. Jesus poengterer hva det vil si å være en kristen. Han har tilsynelatende ingen problemer med å avvise mennesker som ikke møter de standarder han setter. Jesus, den avvisende. Det oppleves uvant. Jesus, den som ikke går en ekstra mil, som ikke (tilsynelatende) forstår livssituasjonen til det som det gjelder i den forstand at han unnskylder det), Jesus som er streng. Den type omgang med bibelen som noen forskere har, som avviser at slike ord er autentiske Jesus-ord, er det vanskelig å ha mye til overs for. Vi må ikke skape en Jesus i vårt ønskebilde, men Ordet og Ånden må få tegne et sant bilde av Herren og hans anliggende med oss. Og der hører også de utfordrende ord med. Dersom jeg skal skarpstille mitt anliggende, så kanskje det kan uttrykkes slik: Ja - i møte med vår tekst og liknende tekster så ser vi at vi kommer til kort, vi ser vår synd og må søke nåde. Men vi må også spørre oss: hvor går livsveien videre - en vei som endrer retning fordi Herren har talt til meg ved sitt Ord. Både dagens prekentekst og liknende tekster som vi også finner for eksempel i bergprekenen, utfordrer oss til både å måtte søke Nåden og til reell endring av våre liv. Dette handler ikke om en lovisk innstilling til Ordet, men å la Ordet tale til våre liv og forme oss. En veileder gav meg denne tanke-rekken: setter du deg fore å gå fra a til b, så spør etter hva som skal ha skjedd om 10 år, om 1 år, om 1 måned, om en uke og i dag. Og det er her dagens tekst griper tak i oss. "Jeg skal bare..." eller "Men først må jeg..." er formuleringer som er godt egnet til å vaksinere oss mot å ta konsekvensen av Jesus er Herren, og jeg er en etterfølger - en disippel - en læresvein - lærling - en som lærer og utvikler meg - en som vokser og modnes som menneske og som kristen. Dette anliggende ligger langt unna all form for

tro på at vi kan "få det til selv". Men det peker på at det å følge Jesus koster. Et søramerikansk bibelstudieopplegg har tittelen "Å følge Jesus er gratis, kostbart og forpliktende". Det fokuserer en viktig spenning som vi aldri må gi slipp på. På den ene siden ER nåden gratis. Alltid. Den gis som gave. På den andre siden koster det alt. Vi kalles til å oppgi oss selv. Dø fra oss selv.

Ingen byttehandel

Med utgangspunkt i dagens prekentekst må vi spørre oss: hva er kostnaden ved å følge Jesus?

Du får jo noe for det. Du får frelse. Du får kanskje kristent fellesskap. Du får et håp for liv og evighet. Du får mye bra - men hva må du gi? Joh.Åp. 22,17 "Ånden og bruden sier: "Kom!" Og den som hører dette, skal si: "Kom!" Den som tørster, skal komme, og den som vil, skal få livets vann for intet." Ef. 2,8 "For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave". Matt 10,8 "For intet har dere fått det, for intet skal dere gi det." Billigere kan det ikke bli. Det er ikke engang billigsalg. Det er ikke engang såkalt "gi-bort-salg", for det er ikke noe salg: det er bare "gi bort." I all verdens religioner er forholdet mellom menneske og Gud bestemt av et bytteforhold. Menneske skal gjøre slik og slik og gi så så mye - og som resultat av det så skal guden eller ånden svare med velsignelse av materiell eller åndelig art. Dersom du ofrer, så går det deg vel. Dersom du ber og gir til de fattige, så blir du velsignet. Dersom du ikke spiser slik og slik mat eller inntar tobakk eller "gjæret korndrikk", så holder du deg ren og kan kalle deg verdig. Jesus bryter tvert med alt dette.

Jesus avviste at lovreligiøsitet kan gi frelse. Hva betyr det - faktisk? Betyr ikke det at det er ikke det at du kan formulere fine bønner som avgjør noe som helst. Det er ikke det at du klarer å oppføre deg skikkelig og si de rette ting og unngå å si gale ting som virkelig har betydning. Det handler ikke om at du skal fylle hele din tid og fritid med å tjene for Gud - slik at han vil velsigne deg. Den som følger Jesus står ikke lenger i et bytteforhold med Gud - der vi gir noe og Gud responderer med det Gud kan gi. Eller for å si det på en annen måte: billigsalget av Jesus er avlyst. For Jesus er ikke til salgs. Overhodet ikke til

salgs. Ikke om du gav deg til å brennes. Ikke om du solgte alt du eier og gav det til de fattige.

Du får Livet for intet av Jesus. Og samtidig: Det koster livet å følge Jesus.

Så vi står i dette spennet mellom "Alt er av nåde. Alt er gratis" og "Det koster alt". Og begge to er sanne. Samtidig. En stor utfordring til oss som forkynnere på en slik dag er "hva vil det si?"

For noen år siden skrev en norsk kristen leder en tankevekkende artikkel. Han skrev at ja - han hadde gitt sitt liv til Gud. Han kunne uten særlig anstrengelse gå på en talerstol fremfor tusener og forkynne Jesus - utfordre til etterfølgelse - løfte misjonens sak frem. Men den avstanden fra hans egen dør til naboens dør for å dele det mest verdifulle i verden var en nesten uoverstigelig avstand. Det var nesten en umulighet.

Hvorfor tar vi oss bevisst eller ubevisst i å tenke at noe er umulig? Handler det kanskje dypest sett om at vi er ikke villige til å betale prisen for det - rettere sagt: det gamle menneske i oss er ikke villig til å betale prisen for det - prisen å følge i Jesu fotspor? Jeg skulle gjerne hørt etterhistorien til de som Jesus møtte i dagens tekst. De møtte på noen "umuligheter" da Jesus møtte dem med sitt kall. Å forkynne over dagens tekst utfordrer oss til å holde frem de to store perspektiver: lov og evangelium.

Til teksten. Noen detaljer.

Teksten står i nær sammenheng med andre liknende tekster, som Luk. 14.25ff og Luk 9.23 ff. Disse bør leses som del av prekenforberedelsen. For lærere på Jesu tid som hadde en disippelskare var det ikke uvanlig at disiplene ble "testet" med utfordrende krav.

Når det gjelder han som skulle begrave sin far, er det viktig at vi vet at det var helt andre gravferdsskikker da enn i dag. Etter dødsfall ble den døde meget raskt gravlagt. Deretter fulgte en ukens sørgetid der de ikke var ute og for eksempel snakket med rabbi. Selve begravelsen har trolig derfor allerede skjedd når mannen møter Jesus. Men ett år senere så ble liket (som nå var bare ben) gravd opp igjen og lagt i en spesiell eske som ble satt inn i gravkammeret (i hylle på veggen).

Det var sannsynligvis denne siste seremonien mannen snakket om, og han kan derfor ha bedt om opptil et års "permisjon" fra å følge Jesus. Å hedre sin far og sin mor var meget vesentlig. Når derfor Jesus ber mannen sette etterfølgelsen av Jesus høyere enn å følge skikken med begravelse (av sin far), så er det et ekstremt krav.

Salmer

Det er godt med relevante salmer å finne i kapitlet om skriftemål. "Lær meg å følge dine veier" (312) er en sterk salme med tekst til ettertanke også i forberedelsene.

STEPHEN REID

Høgskolelektor ved Høgskolen i Staffeldtsgate

13. søndag etter pinse

3. september 2006

Preiketekst: Matt 12. 33-37

Enkelte tekstar i Bibelen skaper umiddelbart negative assosiasjonar hjå meg. Særleg ein setning i teksten vår er vanskeleg. "Kvart gagnlaust ord som folk talar, skal dei svara for på domedag." (v 36). Dette er ein ubehageleg tanke. For vi seier jo unekteleg ganske mykje tull gjennom eit langt liv. I "gutegjengen" seier ein jo til og med at ein møttest for å prate "skit", noko som eigentleg betyr at det blir triveleg kveld der vennskap blir bekrefte. Er det dette Jesus vil til livs?

Denne søndagen blir ofte kalla for Effata (lukk deg opp). Namnet er henta frå 1. rekkjsteksten i Mark 7. der Jesus helbreder ein døv mann. Jesus løfter blikket og seier Effata for å hjelpe mannen. Vår tekst i Matteus 12. gjer søndagen eit anna preg. Men samanhangen er på mange måtar den same. For medan Jesus i Markus gjer ei god gjerning, så må han i

Matteus forsvare dei gode gjerningane sine når han møter skuldingar om å lækje med hjelp frå Beelsebul (Matt 12, 24). Teksten er altså ein polemikk mot dei vonde orda frå farisearane.

Det hjarta er fullt av...

Versa 33-35 er nesten ei ordrett gjentakning av det Jesus har sagt tidlegare i kap 7. 16-20 (avslutninga på Bergpreika) Der er det tale om skille sanne og falske profetar, og Jesus brukar biletet om treet og fruktene. Om ein profet er sann eller falsk, kan ein sjå "fruktene" han bringer. "...Difor skal de kjenne dei på fruktene". Tilsvarende finn ein biletet i Lukas 6. 43-45. Når Jesus hentar det fram ein gong til i kap 12, brukar han denne målestokken i eige forsvar. Han peikar på at han gjer gode gjerningar, som til dømes i vers 22, der han lækjer ein blind mann. Han kan difor ikkje representere Beelsebul, for eit dårleg tre bringer ikkje god frukt.

Situasjonen er ganske tilspissa, og tonen i avsnittet vårt er hard. Jesus forklarar at eit godt tre gjer god frukt, på same måte som eit dårleg tre gjer dårleg frukt. Dette biletet gjer assosiasjonar til Eden forteljinga og syndefallet, der Adam og Eva åt dårleg frukt. Jesus kallar farisearane for ormeyngel fordi dei også har gitt vondskapen makt over seg (slangen i Eden). For det er den vrang viljen hjå farisearane som gjer at dei ikkje trur. Jesus har gjort gode gjerningar, men på grunn av deira uvilje vil dei ikkje tru *uansett*. Dei vonde orda som Jesus angrip i vårt tekstavsnitt, viser kor hjarta deira er, noko dei må stå til ansvar for på dommedag (v 36).

Ordet og tunga

Ordet er som kjent eit viktig omgrep i NT. Gud valde å skape og frelse verda ved Ordet. Det er potensial i *ord*. Dette er ei kraft som Jesus ikkje undervurderer. Orda Gud bruker, fortel kva han har valgt gjere med si allmakt. Han har brukt ordet til å skape og frelse, noko det er verd å lovsynge han for (til dømes Salme 40). Jesus átvarar på det sterkaste mot å *mis*bruke ordet. Han veit at det er lett å bruke tunga til å skade seg sjølv og andre - medvitande og umedvitande. Dette er nok årsaka til at han kan uttale seg så sterkt. Fleire stader i Bibelen står det åtvaringar mot uvetug tale.

I Ordtøka (til dømes kap 10) finn ein sterke åtvaringar. I epistelteksten for dagen (Jak. 3), vert det òg teke opp. Men det er ikkje like radikalt som i preiketeksten, der dommen vert trekt fram. Særleg Ordtøka gjer eit poeng av at ein *røpar* seg gjennom det ein seier. Haldningar, tankar eller intellektuelle kapasitetar blir så tydelege - spesielt i dei ureflekterte bemerkningane. For slik Gud gjer seg synleg gjennom sine ord, slik røpar vi også kva hjarta våre er fylt av gjennom våre ord. Orda vi veljar å dele med omgjevnadene fortel mykje om korleis ein er som menneske. Kva veljar vi så å dele med omgjevnadene?

"Mykje prat..."

Vi brukar uttrykk som "mykje prat og lite handling", eller "det er berre retorikk...". Slik markerer vi at vi synest handling ikkje står i stil med tale. Ved å bruke for mange ord og for store ord, klarer vi ikkje å setje makt bak dei. Orda mistar difor både kraft og innhald. Eg synest at amerikanske talkshow understrekar dette. Det blir brukt så mange ord utan særleg mening, at showet til slutt ikkje handlar om nokon ting. (Ofte er det meininga òg) Dei mistar all relevans og blir berre underhaldning - om ingenting. *Tomme* ord vert altså eit slags misbruk, ettersom det verkar mot si hensikt. Ingen vil høyre på tomt snakk i lengda. I Matt 6.7 ser vi dessutan at når vi ber, treng vi heller ikkje bruke så mange ord. For det er ikkje talet på ord som avgjer om vi vert *bøn*høyrde eller ei. For Gud veit kva vi treng.

Jesus åtvarar altså mot å bruke gagnlause ord, noko som farisearane også er einige i. Jesus opplever at dei spottar han med Beelsebulklagen sine. Han vil difor ha dei til å forstå: Når dei *tomme* ord er så farlege, kor mykje verre er det ikkje då med dei orda som skadar omgjevnadane eller spottar Gud?

På den eine sida er ordet eit våpen som kan brukast til det gode. På den andre sida kan det skade meir enn knivar. For det er alltid eit menneske som har uttalt ordet, og som gjer kraft til det. Å slenge om seg med medvitne og umedvitne kommentarar kan sære menneske. Men å spreie hat og misunning rundt seg sårar i alle fall og vil til slutt falle tilbake. Slik oppstår ein nedbrytande spiral som ikkje avlar noko

godt. Jesus er med andre ord ikkje ute etter den vennlege praten mellom venner, men det som skader oss.

Moment til preika

På denne søndagen er det naturleg tale om ordet og tunga. Men det er ein fordel om ein kan setje Jesu budskap inn i ein større samanheng, slik at preika ikkje berre handlar om baktale. Det kan derimot vere ei grei ramme.

Nokre moment:

Vi menneske er sosiale, heldigvis. Det gjer at vi er interesserte i kvarandre og snakkar om kvarandre og vårt eige. Slik blir vennskap bygd og halde ved like. Men oppe i dette positive brukar vi av og til tunga vår til å baksnakke, sladre og spreie misunnning.

Alle store statsleiarar er gode talarar. Dei har ordet i si makt, og dei har makt til å handle i tråd med ordet. Dei kan skape begeistring rundt budskapen sin, og kan setje nasjonar i rørsle. Ordet er såleis eit kraftig våpen. Det kan brukast til å spreie godt, og kan misbrukast til vondt. Adolf Hitler var ein glimrande talar. Men han misbrukte ordet til å trakassere jodar, og bringe død til verda. Likevel hørde folket hørde på han. Han var så flink til å manipulere med ord, at folket gjekk begeistra etter han - ned i undergangen. Han var ein dårleg profet, og orda han brukte viste kva hjarta hans var fylt med. Fruktene han skapte var død.

Gud har gjort seg kjent for oss gjennom ord. Slik har han synt seg som skapar og forsonar med denne verda. Men i motsetnad til Hitler, har han valgt å bruke gode ord. Mange av oss har funne det verd å høyre på dette og følgjer han. Når vi har høyrte ordet frå Gud, skaper det ein respons - Lovsongen. Gud viser kven han er gjennom orda han brukar. Fruktene han bringer er eit evig liv.

Kva er hjartet vårt fylt med? Kva ord uttaler vår tunge? Misbruker vi ord ved å tale nedsetjande og tomt? Gjer våre ord grunn til positiv respons?

Salmar

Leseteksten er henta frå Salme 40. Det gjer det naturleg med lovsong på ein slik dag. Den

ganske harde preiketeksten har også eit domsmotiv. Korleis ein vil profilere teksten vil vere avgjerande for salmevalet. Nokre forslag: NOS 300 302 408! 560 570 579 710 Salme 97: 88 100 103

BJARTE NESE

14. søndag etter pinse

10. september 2006

Prekatekst: Matt. 5,43-48

Som en del av den pågående reformen av kirkens gudstjenesteliv er det bl.a. min oppgave å være sekretær for det underutvalget som har ansvar for nattverden. Vi har hittil gått grundig gjennom dagens nattverdbønner, og kommet med noen (foreløpige) forslag til nye. Men én setning er vi alle enige om at uansett må bli videreført, og helst forsterket: Det er "Deg være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden." Selv synes jeg denne setningen uttrykker selve essensen både i vår lovprisning til Gud og evangeliets ord til oss. Kristi oppstandelse fra døden viser at døden ikke er den sterkeste kraft i verden. Kjærlighetens kraft er sterkere. Johannes sier i sitt første brev at "Den som elsker er født av Gud og kjenner Gud (...) for Gud er kjærlighet." (1 Joh 4:7,9). For meg er dette verset en nøkkel til å forstå både Guds og kjærlighetens vesen: Kjærlighet er "lysets kilde og livets rot", for å si det med Grundtvig. Den er Guds skaperkraft, det som skapte lys av mørke, som får planter til å vokse, som lar dyr og mennesker skape nytt liv, som bygger fellesskap mellom oss, skaper forsoning og fred. Å synde er å ikke elske, det motsatte av å skape, å skade, rive ned. Og døden, den absolutte ende på all vekst og nyskaping, er kjærlighetens motpol. Slik forstår jeg bakgrunnen for Jesu radikale ord; at vi skal være fullkomne. Vår

oppgave som mennesker og som Jesu disipler, blir da å stadig utforske hva det betyr, dvs hvordan det følelsesladde og likevel flyktige begrepet kjærlighet kan konkretiseres.

Tekstene

Dagens tre tekster står godt til hverandre. De viser, slik jeg ser det, kjærlighetens evne til å sprengre grenser og å fylle ut, så å si levendegjøre alle lover og regler vi har satt opp for hverandre. Moseboksteksten viser at Guds allmakt gjør det nødvendig å gå utover det folket som er så tydelig utpekt i Deuteronomium. På tross av at han har utpekt israelittene, gjør han ikke forskjell på folk. Det er slående hvor aktuell denne urgamle teksten er i dagens verden, både i Midtøsten og resten av verden, ikke minst i vårt eget land. Romerbrevsteksten begynner et annet sted, nemlig med å påpeke det samme som Jesus gjør mange steder, også i dagens evangelium, at den som elsker, også i konkrete gjerninger, automatisk oppfyller loven. Sammen gir de et bilde av kjærlighetens kraft og dens identifikasjon med Guds vesen, som noe gjennomgående i hele Bibelen.

Teksten fra Matteus er den siste av de såkalte antitesene, som alle begynner med begrepsparet "Dere har hørt det er sagt...men jeg sier dere", og som er fortsettelsen av utsagnet om å ikke oppheve, men oppfylle loven. Og selv om Jesus virker avvissende i forhold til GT, går han inn i en tradisjon for tolking og radikalisering eller inderliggjøring av budene. Mange av utsagnene i antitesene kan derfor også finnes i samtidig jødisk undervisning, men den siste, som må sies å være klimaks i hele dette avsnittet av Bergprekenen, er visstnok ikke funnet i samme radikale form andre steder. Samtidig er avsnittet helt sentralt i Jesu lære og funnet igjen i forskjellige sammenhenger i alle evangeliene. Og her, som andre steder, er konteksten viktig, nemlig tolking av Loven. Som jødekristen var det viktig for Matteus å understreke nettopp denne sammenhengen, og i lys av Loven som ikke en byrde, men et privilegium og tegnet på utvelgelsen.

Det står faktisk ikke noe sted i GT at man skal hate sin fiende, selv om det kanskje kan leses implisitt enkelte steder. Likevel er Jesu utsagn svært radikalt. En ting er å ikke hate,

noe annet er det aktivt å elske sine fiender, og dem man er prisgitt gjennom forfølgelse. Men først da kan vi nå inn til Guds vesen, oppleve den nærheten som ligger i utsagnet å være Guds barn. Jeg opplever dessuten teksten som et oppgjør med den stadige kretsingen, særlig i Salmene, omkring de rettferdige og urettferdige. Jesus sier ganske enkelt at Gud fordele sine velsignelser likt over alle mennesker, fordi de er mennesker. Det finnes med andre ord et underliggende fellesskap mellom oss, som går dypere enn både gruppetilhørighet og alle andre motsetninger. Derfor gjør Jesus litt narr av dem som fremhever kjærligheten til sine egne. Det kan være vel og bra, men er ikke noe spesielt høyverdig. Gjør ikke tollerne - de kriminelle ville han kanskje sagt i vår tid - det samme? Nei, vi skal altså være fullkomne. Bibelselskapet syntes som kjent at ordet "fullkommen" ble for vanskelig, og oversatte med "helhjertet og god", som jo unektelig er å avstrefe den greske teksten. De har saktens fått nok kritikk for det, og samtidig må det sies at de to oversettelsene sammen kanskje kan gi et rikere bilde av hva som ligger i begrepet. Det greske *teleios*, som betyr fullkommen eller perfekt, ble brukt i septuaginta til å oversette et hebraisk uttrykk som betyr hel, ubrutt, lyteløs. Vår kjærlighet skal være hel, uten sprekker eller hull. Og den enorme radikaliteten i et slikt utsagn kommer vi vel ikke utenom.

Preken

Paradoksalt nok opplever jeg at det kan være lett å preke for lettvint over disse tekstene. I det ligger først og fremst det dype alvor de formidler. Her kan det ikke bli noe koseprat om å være snill og kjærlig. Tonen blir ettertrykkelig satt i første lesning, med beskrivelsen av Herren som en mektig og fryktingngytende Gud. Men også ved å forestille seg forholdet mellom oss og våre forfølgere på så ulike plan. Jeg velger å tolke forfølgere som noen som på en eller annen måte krenker, eller mer alvorlig sagt, begår et overgrep mot andre. De aller fleste av oss har opplevd slike mer eller mindre ondsinnede krenkelser, selv om mange, i det minste i vårt fredelige samfunn, heldigvis ikke opplever alvorlig forfølgelse. Men det er også mange som opplever seg i fiendens vold, enten det er en voldelig ektefelle eller foreldre,

en tyrannisk sjef eller en hevngjerrig nabo. For ikke å snakke om de utallige steder rundt i verden hvor totalsituasjonen er fullstendig preget av fiendskap. Det er nok å nevne stikkord som Midtøsten, Darfur, Burma. Er det mulig å formidle kjærlighetens forvandlende kraft i møte med slike situasjoner? Vil det ikke være et nytt overgrep å be for eksempel et voldtektsoffer å be for sine forfølgere? Selv har jeg i møte med denne teksten tydd til historier. Som tenåring var jeg dypt fascinert og grepet av boken "Skjulestedet", om den hollandske familien ten Boom, som skjulte jøder under krigen, og til slutt ble oppdaget. Særlig beskrivelsen av forfatteren Corrie og søsteren Betsy i konsentrasjonsleieren Ravensbrück gjorde inntrykk. Hvordan de i en verden så intenst fylt av hat og fornedrelse var i stand til å vise kjærlighetsgjerninger, og se hvordan virkningen av dem skapte et endret liv for medfangene. Og dette er ikke et enestående eksempel. De har skjedd i andre fangeleire og til andre tider, men de skjer også i ulike forsoningsprosesser, både politisk og personlig. Derfor tror jeg min preken ville blitt refleksjon over slike fortellinger. Hvordan de kan være med å gi retning og relevans til Jesu ord. En av fortellingene vil også være førsterekketeksten om den barmhjertige samaritan, som legger vekt på kjærligheten som en aktiv handling mer enn en følelse eller holdning. Et annet ord som er kommet til meg i møtet med tekstene er "Identifikasjon". En preken kunne sette det begrepet inn i teksten. Jesu vakre bilde om Gud som lar regnet falle og solen skinne på alle mennesker handler om at alle tross alle forskjeller er skapt i Guds bilde, og Gud identifiserer seg med oss. Den barmhjertige samaritan identifiserer seg med ham som var falt blant røvere, og jeg ser ikke muligheten til å be for mine forfølgere uten på en eller annen måte identifisere meg med dem. (Det ser vi i parentes bemerket i negativ forstand i krigshandlinger. Det er vanskelig å skyte på en fiende uten å fremstille ham som grunnleggende forskjellig fra en selv). For mer grunnleggende enn de roller og situasjoner vi havner i er at vi er mennesker skapt i Guds bilde, og erkjennelsen av dette fellesskapet munner ut i oppfyllelsen av Loven, det eneste budet Jesus har gitt: Du skal elske.

Gudstjenesten

Denne søndagen blir ofte kalt diakoniens søndag, i forlengelsen av evangeliet i første rekke. Det kan også være grunn til å la fortellingen om den barmhjertige samaritan klinge med på et vis, gjennom gudstjenesten, selv om den ikke er tekst i år. Det er også gode grunner til å bruke anledningen til å arbeide med hvordan diakonale aspekter kan prege gudstjenesten. Det kan brukes i forbønnen, kanskje også i forbindelse med nattverden, ved å synliggjøre sammenhengen mellom nattverdmåltidet og ansvaret for at min neste som trenger det, har mat. Salmevalget har selvsagt også betydning her. Salmer som f.eks. NoS 430 og 715 understreker fellesskapet, men også andre salmer fra kapitlet Livet i Guds verden, f.eks. 727. Foran prekenen egner 563 seg godt, etter min mening, og under nattverden passer 642 og 657. Sist, men ikke minst må også nevnes 223, som etter min mening på en genial måte summerer opp kjærlighetens vesen.

JØRUND MIDTTUN

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Borg bispedømme

Vikar for ungdomsprest/prostiprest i Onsøy og Gressvik sokn og Fredrikstad domprosti i Borg bispedømme under Den norske kirke.

Det er ledig en 100% vikarpreststilling i Onsøy og Gressvik sokn og Fredrikstad domprosti fra 13.10. 2006 frem til 12.10. 2007 da vår ungdomsprest skal ut i permisjon.

Stillingen er i hovedsak rettet inn mot preste-tjeneste blant ungdom. Stillingsinnehaver skal gjøre tjeneste i Onsøy og Gressvik sokn i 80% og utføre oppgaver i domprostiet som helhet i de resterende 20% av stillingen.

I Onsøy og Gressvik sokn vil ungdoms-presten være knyttet til arbeidet blant ungdom - herunder konfirmantarbeide og ledertrening. I noen grad skal stillingsinnehaver også ivareta forordnede gudstjenester (gudstjenester og kirkelige handlinger), etter en arbeidsfor-delingsplan blant prestene.

Onsøy og Gressvik sokn betjenes av sokne-prest, kapellan, ungdomsprest, daglig leder, kateket og soknediakon, alle i 100% stillinger. To kantorer i fulle stillinger, klokker, kirke-tjener, kontorassistent i deltid er knyttet til hver av kirkene. På kirkegårdene er det 2,5 stilling.

Innenfor prostidelen av stillingen vil opp-gaven være å understøtte og styrke nettverket blant prostiets ungdomsarbeidere, bidra til informasjonsflyt og samarbeid mellom menig-hetene på ungdomssektoren. Stillingsinne-haver vil gå inn i allerede eksisterende opp-gaver med felles ledertrening, ungdoms-

gudstjenester og prostiets felles konfirmant-prosjekt.

Det følger ikke bolig med vikariatet.

Stillingen lønnes som kapellan. Innskudd i Statens pensjonskasse.

Tilsetningen skjer i henhold til gjeldende regelverk og tjenesteordning for preste-tjenesten i Den norske kirke med Fredrikstad domprosti som tjenestedistrikt.

Nærmere opplysninger om stillingen fåes ved henvendelse til soknepresten i Onsøy på tlf. 69 30 58 70/71, prost i Fredrikstad domprosti på tlf. 69 30 02 80 eller Borg bispe-dømmekontor på tlf. 69 30 79 00.

Søknad med CV, vitnemål, attester og referanser må være Borg bispedømmekontor, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende *senest* 28.07. 2006.

Stavanger bispedømme

Sokneprest i Søre ryfylke prosti med særskilt teneste i Hjelmeland, Fister og Årdal sokn i Stavanger bispedømme.

Dei tre sokna, Hjelmeland, Fister og Årdal, fell saman med Hjelmeland kommune.

Folketalet er i dag 2750. Kommunen er stor i utstrekning med daler, fjell og fjord - og med rike moglegheiter for friluftsliv til sjøs og til lands.

Hjelmeland kommune har tradisjonar innan jordbruk, frukt- og bær dyrking og er landskjent for produksjon av jærstolar. Sandindustri, fiskeoppdrett og reiseliv står også sterkt.

Reisetid frå Hjelmeland til Stavanger er ca. 1,5 time. Ved bygging av planlagt Ryfast-tunnel vil reisetida halverast. Riksveg 13 går gjennom kommunen.

Næraste vidaregåande skule ligg på Tau (45km), og det er gode bussamband for skuleelevar.

Det er fire faste gudstenestestader i kommunen: Hjelmeland kyrkje frå 1858 (under restaurering, ferdig advent -06), Fister kyrkje frå 1867, Årdal kyrkje frå 1919 og Jøsenfjorden bedehuskapell frå 1956.

I tillegg er det nokre sommargudstenester og vigslar i Årdal gamle kyrkje frå 1620.

Gudstenestemålet er nynorsk.

Siste åra har vi hatt om lag 35 dåp, 45 konfirmantar, 10 vigslar og 40 gravferder.

Viktige mål for kyrkjelydane:

- Å bygga ut, samarbeida med og ta vare på frivillige medarbeidarar
- Å styrke trusopplæringsarbeidet
- Å vidare utvikle mangfald i gudstenestelivet med involvering av frivillige medarbeidarar
- Generelt arbeid for å få vedkjennande, misjonerande og inkluderande kyrkjelydar

Elles vil det i inneverande soknerådsperiode bli arbeidd med spørsmål omkring soknerådsstrukturen.

Av frivillig kristent arbeid kan nemnast; barnelag, sundagsskule, barnekor, skulelagsarbeid, ungdomsforening, ten-sing-chor, kyrkje-chor, Alpha-grupper, bibelgrupper og misjonsforeningar. Eit spanande arbeid mellom innvandrarar er i emning.

Ved dei mange bedehusa i kommunen er det vekslande aktivitet. Tilhøvet mellom kyrkje og bedehus er i hovudsak godt. Furutangen leirstad (NMS) ligg i kommunen, og det er ein del samarbeid med denne. Skular og barnehagar har høg standard, og samarbeidet med desse er godt. Soknepresten tek del i andaktsturnus ved dei to helseinstitusjonane.

Kyrkjelydane har følgjande stillingar: Sokneprest, kyrkjevjerje, kantor/organist (100%), barne- og ungdomsprest (80%), diakon (50%), sekretær (40%), og kyrkjegardsarbeidarar (ca. 150%). I tillegg kjem klokkarar og kyrkjetenarar i mindre deltidstillingar. Kyrkjestaben er samla i trivelege lokal i kommunesenteret.

Den nye soknepresten går og inn i eit

tenestefelleskap med dei andre prestane i Søre Ryfylke prosti. I prostiet er det forutan prosten tilsaman 3 sokneprestar og ein barne- og ungdomsprest.

Dei kyrkjeleg tilsette har høg formell kompetanse og deltek aktivt i planlegging og gjennomføring av gudstenester og andre kyrkjelege handlingar.

Soknepresten som kjem til Hjelmeland, får møte motiverte tilsette, tillitsvalde og frivillige, som ynskjer eit målretta kyrkjeleg/kristeleg arbeid.

Hjelmeland har ein særskild god prestebustad, bygd i 1988. Denne ligg vestvendt med flott utsikt over fjord og øyer, og nær til kyrkje-kontoret, kyrkje, bedehus, barne- og ungdomsskule, helsesenter, butikkar o.l.

Bustaden inneheld følgjande:

Underetasje: kjellarstove, hobbyrom, vaske-rom, bad, toalett, bod og inngang.

Hovudetasje: stor stove, kjøkken, grovkjøkken og heimekontor.

Loftsetasje: 5 soverom og bad.

Hage: delvis naturtomt/opparbeidd hage. Garasje.

Stillinga blir lønna etter lønnssteg 0930 som sokneprest (51-63). Pensjonsinnskot. Skyssgodtgjersle. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjersler.

Den som blir tilsett, må rette seg etter gjeldande lover, tariffavtalar og reglement etc. som gjeld tenesta, tenestedistrikt, beredskaps-samarbeid, bustadspørsmål etc.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få hjå stiftsdirektør Åge Bognø tlf, 51846273, eller sokneprest Rune Andreassen, tlf, 51757173/41556705.

Søknaad med CV, vitnemål, attestar og referansar blir å sende:

Stavanger bispedømmeråd, postboks 629, 4003 Stavanger, *innan 10 august 2006*.

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i domprostiet med særskilt tjenestested Saltstraumen.

Saltstraumen menighet er en del av Domkirken prosti og Bodø kommune. Menigheten har ca 4.500 innbyggere. Den utgjør en inter-

essant blanding av et eldre etablert, landlig miljø og en ekspanderende byutvikling fra ca to mil fra Bodø sentrum. De to kirkene i soknet illustrerer dette med den eldre, klassiske, hvitmalte kirken fra 1886 som gir profil til det naturskjønne området rundt turistmagneten Saltstraumen, og den moderne arbeidskirken fra 1983 i den nyere bebyggelsen på Tverlandet. Denne kirken gir blant annet rom til en menighetsbarnehage, mens kontorlokalene nå er flyttet til det lokale sentrum på Tverlandet noen hundre meter fra kirken. Ved den eldre Saltstraumen kirke, er det bygget et moderne og praktisk menighetshus. I nærheten av denne kirken ligger også soknets kirkegård.

Aktivitetene i menigheten er stor. Saltstraumen har gode tradisjoner for aktiv deltagelse i menighetens liv. Et spesielt satsingsområde er barn og unge, med utstrakt korvirksomhet og ungdomsklubb. Opplegget for konfirmantene er velutviklet og basert på gruppevirksomhet med grupper for bl.a. friluftsliv, musikk og volleyball. Det er en forutsetning at soknepresten kan delta aktivt i konfirmantarbeidet.

Kor- og musikkarbeidet har spesielt fokus og det er nettopp lyst ut en ny kantorstilling i 70%.

Gudstjenestelivet er et annet fokus. Soknepresten har en viktig oppgave i å utvikle et variert og inkluderende gudstjenesteliv og i å veilede og forkynde evangeliets budskap inn i vår tid til inspirasjon og utrustning.

Soknepresten har en viktig funksjon som en del av samarbeidet i staben og mellom stab menighetsråd og frivillige.

Staben består i tillegg til sokneprest av kantor, kateket, diakon (80%), kirketjener, daglig leder (50%) og kontorsekretær. Menighetens administrasjon er integrert i et nytt felles data- og sentralbordsystem sammen med de fire andre menighetskontorene og kirkekontoret i Bodø sentrum. Den daglige lederen og diakonstillingen er kombinasjonsstillinger med nabosoknene Skjerstad og Misvær som i januar i år ble en del av Bodø kirkelige fellesråds område ved kommunesammenslåingen mellom Skjerstad og Bodø. Innføring av ny tjenesteordning for prestene i prostiet som vil bli innført med det første, vil føre til økt samarbeid mellom prestene i Saltstraumen og det gamle Skjerstad prestegjeld.

Til stillingen hører tjenestebolig (1983), som ligger sentralt på Tverlandet i et barnevennlig boligfelt. Rett i nærheten av boligen ligger et flott turområde. Fra boligen er det vakker utsikt mot mange av de vakre fjelltoppene som er i området. Det er gangavstand til bl.a. menighetskontoret, skole og barnehage. Boligen har to etasjer der 1. etasje består av to soverom, bad, stor gang, vaskekjeller og diverse boder. I 2. etasje er det stue, kjøkken, to soverom og bad. I tillegg er det garasje og redskapsbod bak garasjen.

Menigheten har en visjon om å bygge bru. Metaforen har bakgrunn i den karakteristiske brua over Saltstraumen. Brua er også motivet i Else Marie Jakobsens store bildeveg som er frontbilde i Tverland-kirka. Brubyggermotivet forteller noe om menighetens ønske om å være brubygger i sitt eget lokalsamfunn, i forholdet mellom kirke og folk, og mellom de ulike fellesskapene i menigheten, inkludert fellesskapet med den lokale Frikirkemenigheten. Det dreier seg også om brubygging ut i verden slik dette blant annet kommer til uttrykk i en egen misjonsavtale med Normisjon. En annen misjonsressurs er leirstedet Vatnlia (NMS) som ligger i det vakre Vatnavn-området som nå skal bli en del av nasjonalparken Sjunkan-Misten.

Vi vil vektlegge personlig egnethet til stillingen.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes etter Statens regulativ og er plassert i lønnsplanet l.tr. 51-63. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer.

Skyssgodtgjørelse utbetales etter Statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til domprosten i Bodø domprosti på tlf. 75500300, eller ved å ringe Sør-Hålogaland bispedømmekontor på tlf 75548550.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland Bispedømmeråd, Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø innen 17.08.06.

Se også Aetats nettsider samt www.kirken.no/sor-haalogaland.

Stiftelsen Bergen Diakonissehjem er en diakonal institusjon innen Den Norske Kirke, hvis målsetting er å drive omsorgsarbeid basert på et kristent verdisyn. Stiftelsen eier og driver Diakonissehjemmets Høgskole, Haraldsplass Diakonale Sykehus, Garnes Ungdomssenter, Sjelesorgsenteret Haraldsplass, og er medeier i Solli Sykehus. Ansatte må vise lojalitet til stiftelsens målsetting.

PREST 100% fast stilling

Stiftelsen Bergen Diakonissehjem (SBD) har ledig stilling som prest:

Vil du være med å utvikle SBD som en moderne og verdibasert diakonal institusjon?

Vi ønsker en raus person som er glad i Gud og mennesker, som lett omgås unge som eldre, som er god til å formidle, og som gjerne kan være med å utvikle vårt arbeid innen retreat og åndelig veiledning. Sammen med mange gode medarbeidere skal du gi ditt bidrag til at vi realiserer vår visjon om "kompetanse med hjertevarme".

Stillingen inngår i staben til adm.direktør og melder direkte til denne. Biskopen i Bjørgvin har kirkelig tilsyn med prestestillingen.

Pensjonsinnskudd til KLP trekkes fra lønnen.

Lønn etter avtale.

Søknadsfrist: fredag 7. juli 2006.

Søknad med CV sendes til Stiftelsen Bergen Diakonissehjem, Ulriksdal 8, 5009 Bergen eller e-post: sbd@haraldsplass.no

Opplysninger om stillingen fåes hos adm.direktør Terje Steen Edvardsen tlf. 55 97 96 01/mob. 93 45 40 91.

Stillingsbeskrivelse se www.diakonissehjemmet.no

St. Olavs Hospital er ett av seks helseforetak i Helse Midt-Norge RHF, og er organisert i 16 somatiske avdelinger/klinikker og en egen divisjon for psykisk helse-vern. Virksomheten er lokalisert til Trondheim, Orkanger, Haldalen og Roros. Helseforetaket har 7800 ansatte og et brutto budsjett på ca. 4,5 milliarder kroner. St. Olavs Hospital er et integrert universitetssykehus hvor studenter, lærere og forskere er en naturlig del av sykehusets kliniske virksomhet. Nytt universitetssykehus i Trondheim er under oppføring. Laboratoriesenter, Kvinne-barn-senter er nynnflyttet og Neurosenter tas i bruk i løpet av kort tid. Det meste i byggefase 2 er planlagt ferdig i 2009, mens hele sykehusanlegget fullføres i 2013-14.

ENHET FOR PERSONAL OG ORGANISASJON
Prestetjenesten

Sykehusprest

- 100 % fast stilling. (217/06)

Stillingen er administrativt knyttet til Prestetjenesten som organisatorisk hører til Enhet for Personal og Organisasjon.

Prestetjenesten har fire sykehusprester, en sykehusdiakon og sekretær i deltidstilling. Prestene og diakonen deltar i døgnbasert vaktordning etter nærmere avtale. Avdelingen har samarbeidsavtale med Lade behandlingssenter som arbeider med rusmisbrukere. Avdelingen har tilbud om ukentlig veiledningsgruppe og arrangerer flere studiedager i året sammen med andre institusjonsprester i Trondheim.. Sykehuspresten er under kirkelig tilsyn av Nidaros Biskop.

Hovedoppgavene er samtaler og sjelesorg med pasienter og pårørende i samarbeid med personalet på avdelingene, og en del kirkelige handlinger. Det er aktuelt med undervisning for og veiledning av personalet.

Kvalifikasjoner som ved tilsetning i Den norske kirke.

Det legges vekt på pastoral - klinisk utdanning eller annen relevant kompetanse, gode samarbeidsevner, personlig egnethet og erfaring. Kvinner oppfordres til å søke.

Lønn etter avtale.

Nærmere opplysninger: Hovedprest Erling Tronvik, tlf 73 86 88 01, jobbmobil 416 81430 eller E-mail Erling.Tronvik@stolav.no.

De som tilsettes må beherske norsk for skriftlig og muntlig kommunikasjon. Lønn i hht. gjeldende avtaler. Pensjonsordning. Vennligst oppgi minst 2 referansepersoner. Nr. må også benyttes ved henvendelse. Søkes det flere stillinger må det sendes separat søknad for hvert søknadsnr. Vitnemål og attester forevises ved etterspørsel.

Tiltredelse senest 3 måneder etter tilskrivning hvis annet ikke er anført. Egenerklæring som omfatter tuberkulosekontroll og mulighet for evt. smitte av resistente bakterier må utfylles før tiltredelse.

Søknaden sendes elektronisk via www.jobbnor (Id nr 31447)

Søknadsfrist: 31. juli 2006.

Haraldsplass Diagonale Sykehus er et sykehus med avdelinger innen indremedisin med geriatri, kirurgi, anesthesiologi og overvåkning og radiologi med tilhørende poliklinisk virksomhet. I tillegg har sykehuset egen klinikk for palliative pasienter, Sunniva Hospice. Totalt sengetall er 186. Sykehuset eies av Bergen Diakonissehjem, en diakonal institusjon innen Den Norske Kirke, hvis målsetting er å drive omsorgsarbeid basert på et kristent verdenssyn. Ansatte må vise lojalitet til sykehusets målsetting.

Medisinsk service avdeling:

Sykehusprest

100 % vikariat (st nr.13)

fra snarest til 31.august 2007

80 % fast (st nr. 9009) Fra snarest.

Prestetjenesten er organisert under medisinsk serviceavdeling med 2,8 stilling og omfatter arbeid i sykehuset og institusjonens sjelesorgsenter. Til tjenesten ligger vakter etter turnus.

Hovedoppgavene er samtaler og sjelesorg med pasienter og pårørende. Forkynning og sakramentforvaltning er en del av dette. Det er aktuelt med undervisning og veiledning av personalet. Prestetjenesten er godt integrert i sykehusets tverrfaglige miljø og er en viktig ressurs i utviklingen av sykehusets diakonale profil.

Sykehusprestene har gode arbeidsforhold i sykehuset. Sykehuspresten er under kirkelig tilsyn av Bjørgvin Biskop.

For begge stillingene er det ønskelig med grunnleggende pastoral klinisk utdanning, erfaring i sjelesorg og god evne til samarbeid. Kvinner oppfordres til å søke.

Søknadsfrist 24.juli 2006.

Tiltredelse snarest. Lønn etter avtale. Søknad sendes:
Haraldsplass Diagonale Sykehus,
administrasjonen pb. 6165
Postterminal, 5892 Bergen.
hds@haraldsplass.no
Søknadspapirer returneres ikke.

Opplysninger ved sjef for medisinsk service
Roger Sørheim 55 97 91 68 eller
sykehusprest Jan Ulveseth 55 97 85 31

Haraldsplass
DIAGONALE SYKEHUS
Bergen Diakonissehjem

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. *e-post: tangenmenighet@senswave.com*

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO
Red. sekr.: Eyolf Berg
Tlf. 91 17 65 37
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok & Media AS, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

